

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	353 - 14 - 5
Дата	09 / 10 2013 г.

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

09.18
04

КОМИСИЯ ПО ПРАВАТА НА ЧОВЕКА И ЖАЛБИТЕ НА ГРАЖДАНИТЕ

ДОКЛАД

ОТНОСНО: Доклад за дейността на Омбудсмана на Република България за 2012 г., № 361-00-1, внесен от Омбудсмана на Република България на 01. 04. 2013 г.

На проведено на 19. 09. 2013 г. заседание, Комисията по правата на човека и жалбите на гражданите, разгледа и обсъди Доклада за дейността на омбудсмана на Република България през 2012 г., внесен в Народното събрание на основание чл. 22, ал. 1 от Закона за омбудсмана.

На заседанието присъстваха г-н Константин Пенчев - Омбудсман на Република България и г-жа Роза Георгиева - началник кабинет на омбудсмана.

Докладът бе представен от г-н Константин Пенчев.

В своето експозе той подчерта, че през 2012 г. са подадени най-много оплаквания за целия период на съществуване на институцията омбудсман – 5530, а 2764 граждани са посетили приемната на омбудсмана. Отделно 618 граждани са били приети лично от омбудсмана в приемния му ден в София и при обиколките му в страната. Този факт е ярък показател, че у хората значително се е повишило доверието към институцията, която оправдава очакванията на гражданите за подкрепа при решаване на техните проблеми, свързани с обслужването им от административните органи и защита на правата им при решаване на индивидуални случаи. Човешките права и особено правата на хората с увреждания и на социално уязвимите групи, трябва да се превърнат в център на политиките на държавно и общинско ниво. Като един от основните акценти в дейността на омбудсмана за 2012 г. бе посочен гражданският контрол за спазване правата на детето и децентрализацията на социалните услуги.

Най-голям е броят на жалбите - 1202 за нарушени права на потребители от доставчиците на обществени услуги. Те представляват 23% от всички жалби за годината и трайно са се утвърдили на първо място от 2007 г. досега. От тях 388 са за телефонни услуги, 280 за топлоснабдяването, 280 за водоснабдяването, 180 за електроснабдяването, 84 за услугата „сметосъбиране и сметоизвозване” и 63 за обществен транспорт и други обществени услуги. При извършените проверки в 237 от случаите поставените въпроси са били извън правомощията на омбудсмана. Най-често това са жалби, по които има съдебно решение или са в съдебна процедура. Най-голям е броят на жалбите, в които не е

констатирано нарушение - 904. Те представляват оплаквания срещу сградната инсталация, разпределение на водата за „общо потребление“ и др. При 119 от оплакванията са били защитени правата на потребителите след констатирано нарушение.

Значителен е броят и на сигналите в областта на социалната политика – 998 жалби, свързани с трудови права и заетост - 338, пенсионно осигуряване, пенсии и добавки – 163 и със социално осигуряване и обезщетения - 139. От приключилите проверки в 166 случая е констатирано нарушение. Голям е броят на оплакванията, при които не е констатирано нарушение, но този факт е показателен, че гражданите не са убедени в справедливостта на решенията по техните проблеми, породени най-често от недоверие в институциите, а в някои случаи – от нормативните текстове.

През 2012 г. са продължили да постъпват голям брой жалби на граждани, свързани с действията на държавните и частни съдебни изпълнители - 183 жалби и сигнали. Основната част от тях са свързани с налагани запори върху банкови сметки, по които се превеждат социални помощи, пенсии и трудови възнаграждения. Увеличил се е броят на жалбите, свързани с невъзможност за събиране на вземания по изпълнителен лист. В тези случаи гражданите са информирани от експерти на омбудсмана за особеностите на изпълнителното производство и за действията, които могат да предприемат за събиране на вземанията. Констатирано е неизпълнение на съдебни решения от държавни учреждения, общини и бюджетно субсидирани заведения (чл. 519 и чл. 520 от ГПК). Липсата на средства в бюджета на съответните институции не може да бъде оправдание за забавянето или неизпълнението при плащането на присъденото задължение. Конкретната препоръка на институцията на омбудсмана е да се създадат резервни фондове към Министерство на финансите и към Висшия съдебен съвет, което да позволи изплащането в разумен срок на дължими суми на гражданите.

Постъпили са и голям брой жалби, свързани с правото на справедлив процес и нарушения от страна на администрацията на правораздавателните органи. Омбудсманът няма правомощия да се намесва в работата на правораздавателните органи и да ревизира постановените от тях актове, но жалбите и сигналите, касаещи нарушения от страна на администрацията на тези органи, са изцяло в правомощията му.

В доклада са представени и резултатите от направените проверки по многобройните жалби, свързани с прояви на лоша администрация в сферата на градоустройството, незаконното строителство и проблемите на собствеността; с правото на достъп до качествено здравеопазване и защита правата на пациентите, в областта на образованието; правото на добра администрация и правото на чиста околна среда.

От 2012 г. омбудсманът изпълнява и функциите на Национален превантивен механизъм, съгласно Факултативния протокол към Конвенцията на ООН против изтезанията и другите форми на унизително отношение или наказание. Г-н Константин Пенчев информира членовете на комисията, че в качеството си на Национален превантивен механизъм е инспектирал 162 места, от които места за задържане в Министерството на правосъдието и Министерството на вътрешните работи – 116 обекта; държавни психиатрични болници и отделения, домове за деца, лишени от родителска грижа, домове за деца с умствена изостаналост, домове за възрастни хора с психични разстройства, деменции и умствена изостаналост – 46 обекта. Всяка от проверките е завършвала с доклад с констатации, изводи и конкретни препоръки към съответните отговорни институции. В докладите през 2012 г. са отправени общо 253 препоръки. От тях са изпълнени 135, неизпълнените са 24, поради липса на финансови средства – 16; липса на сграден фонд – 2, а по 76 от препоръките липсва отговор от институциите. Едновременно с извършването на инспекции, омбудсманът е разглеждал и индивидуални жалби от лишени от свобода. През 2012 г. са приети и разгледани 200 жалби от лишени от свобода, което е над два пъти повече в сравнение с 2011 г. По-голямата част от жалбите са свързани с недоволство от битовите условия в затворите и следствените арести, от липса на достъп до специализирана медицинска помощ и предоставянето на медицинска помощ при занижени стандарти и ниско качество. Друга част са с искане на съдействие за промяна на режима на изтърпяването на наказание и/или приспадане на време от него, искания за преместване на лишени от свобода от един затвор в друг и други жалби, свързани със засягане на основни права и свободи.

Използвано е конституционното правомощие за сезиране на Конституционния съд за установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 417, т. 2 от ГПК, която поставя в по-благоприятно положение определени кредитори – държавни учреждения, общини и банки, а също и на разпоредби от Закона за държавната собственост и Закона за общинската собственост, които противоречат на Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи.

В последвалата дискусия народните представители изразиха подкрепата си за дейността на институцията и насърчиха активното участие на омбудсмана в законодателния процес със законодателни предложения и идеи, които произтичат от неговите проверки и самосезирания, в съответствие с приетия от Народното събрание Правилник за организацията и дейността на омбудсмана.

Зададени бяха въпроси за дейността на банките – едностранните промени на условията в договорите по потребителските кредити от страна на банките и възможността за решаването им в полза на гражданите. Поставени бяха проблеми във връзка с дейността на топлофикационните и

енергоразпределителните дружества, за здравнонеосигурените лица, относно местните данъци и такси и други проблеми, свързани с оплакванията и недоволството на гражданите пред народните представители на организираните приемни в изборителните им райони. Членовете на комисията призоваха омбудсмана да бъде активна страна за най-належащите промени в законодателството с цел по-добра защита на правата на българските граждани.

Изказани бяха мнения, че хората започват все повече да вярват на институцията, имат по-големи очаквания от нея и това е една от причините за повишаване на гражданската им активност.

В тази логика и в духа на вече установената парламентарна практика, Комисията по правата на човека и жалбите на гражданите единодушно с 16 гласа «за» приема за сведение Доклада за дейността на Омбудсмана на Република България през 2012 г. и предлага на Народното събрание също да го приеме за сведение, като вземе акт от констатациите, оценките и препоръките, посочени в него.

Комисията предлага и Проект за решение, което трябва да бъде разискано и прието от Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО
ПРАВАТА НА ЧОВЕКА
И ЖАЛБИТЕ НА ГРАЖДАНИТЕ:**

Д-Р ТУНЧЕР КЪРДЖАЛИЕВ

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

РЕШЕНИЕ

**по Доклада за дейността на
омбудсмана на Република България през 2012 г.**

Народното събрание на основание чл. 86, ал. 1 от Конституцията на Република България и във връзка с чл. 22 от Закона за омбудсмана

РЕШИ:

Приема за сведение Доклада за дейността на омбудсмана на Република България през 2012 г., като взема акт от констатациите, оценките и препоръките, посочени в него.

Решението е прието от 42-ото Народно събрание на 2013 г. и е подпечатано с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

МИХАИЛ МИКОВ